

at kaste over 72 Millioner i Obligationer ud i Handel og Bandel.

Man kan vel sige, at det kunde ske meget succesfuld, men hvem sikker os for, at man ikke pludselig, naar der kommer for de Vedkommende heldige Konjunkturer tilstede, benytter Diebliffet, og der saa paa een Gang sler Fordring paa en meget stor Afløsning. Jeg tror derfor, at naar man overhovedet — og det anser jeg for bestemt nødvendigt, at man gjør — skal have Tiendespørgsmaalet reist, saa maa man gaa den Vej, som man dengang pegede paa, og ikke foretage Afløsningen gennem Statsindblanding, men gennem Sognene, saa at man for Kirketienden tager sit Udgangspunkt gennem den Lov, som jeg før nævnte, af 13de November 1829, der vil føre til, at Kirkerne og deres Vedligeholdelse gaa efter en Opgjørelse med Kirkeeierne over til de tiendeydende Hartkornseiere, thi saa vil man kunne komme til at ordne Kirketienden paa en meget hensigtsmæssig og — som det har viist sig gennem Erfaring — meget tjenlig Maade. Med Hensyn til Kongetienden tror jeg dernæst rigtignok, at man dog en lille Smule maa spørge om, hvem der eier Kongetienden, thi saavist som der, naar den er i privat Mand's Eie, skal gives, hvad der maa kunne anses for fuld Erstatning, saaledes er det et Faktum, at der er Hundreder og atter Hundreder af disse Kongettender, som alt for Aarhundreder siden ere henlagte til Stiftshospitaler og andre lignende offentlige Institutioner, hvem de derefter have tilhørt i Aarhundreder, og som ved Hjælp af disse Tiender have samlet sig meget store Fonds, og der kan da sikkert nok blive Spørgsmaal om, hvorledes man skal stille sig til dem. Det bliver et eget Spørgsmaal overfor denne Del af Kongetienden, og ligesom man har tilstræbt at løse Fæstevæsenet paa Statsgodserne og paa de private Godser efter forskjellige Regler ad forskjellige Veie, bør jo noget Lignende sikkert indtræde med en stor Del af disse Tiender. Men ligesom jeg altsaa er meget stærkt for, at Kirketienden maatte blive afløst

paa den begyndte Maade, som man har Erfaring for er hensigtsmæssig, og ligesom jeg ønsker, at man ogsaa kunde finde en Maade at faae Kongetienden afløst tilfredsstillende paa, som den høitærede Finansminister ikke var bange for, enten ved Hjælp af at de bleve indtagne under en Sogneafløsning eller paa anden Maade afgjorte, saa tror jeg, at naar dette var slet, saa var der naaet saa Meget, at man gjerne kunde lade Spørgsmaalet om Præstetienden hvile noget; thi naar man afløser allerede nu Præstetienden, saa forsikrer jeg for, at saa falder enhver mulig Støtte for de ærede Forslagsstillere af det geistlige Rønningforslag og for Regjeringen til at faae Noget af Kjøbstæderne til de specielle kirkelige Udgifter. Borttager man de specielle Indtægter til kirkelige Diemed fra Landet, saa kan man ikke forhøje de specielle Udgifter for Kjøbstæderne, og jeg tror derfor, at saalænge indtil dette Spørgsmaal om Forholdet imellem Kjøbstædernes og Landets gjensidige Bidrag til Folketjens Opretholdelse bliver løst, vil man finde det høist utjenligt ligeoverfor mulige nye Bidrag fra Kjøbstæderne at røre ved Spørgsmaalet om en strax indtrædende Afløsning af Præstetienden.

Scavenius: Det forelagte Lovforslag gaar jo ud paa at afløse alle tre Tiender. Jeg kan da ikke Andet end for mit Vedkommende gjøre opmærksom paa, at der er meget stor Forskjel paa de tre Tiender. Præstetienden eies af Staten, og Staten kan derfor beslutte at afløse den, paa hvilken som helst Maade den finder for godt, naar det blot sler paa en i det Hele billig og retfærdig Maade, saa at ikke enkelte af Statens Borgere opnaa en uretfærdig Fordel paa de Andres Bekostning, men med de to andre Tiender er Forholdet et ganske andet, da de for Størstedelen jo ere i privat Eie. Jeg vil imidlertid gjøre nogen Forskjel paa dem, idet der til den ene af dem, nemlig Kirketienden, slutter sig en bestemt Forpligtelse,